

برای بررسی تشبیه سه راه حل وجود دارد که به ترتیب زیر بررسی می شود:

الف) دیدن ادوات تشبیه:

یعنی دیدن یکی از کلماتی که معنای مثل یا مانند می دهد.

مثل / مانند / چون (چو) / همچون (همچو) / وار / وش / آسا (سا) / گویی / سان (به سان - برسان) / مانند (مانست - مانا) / به کردار / به منزله / فام / انگار / گون / صورت - صفت (مانند)

مثال

۱- همچو نی زهری و تریاقی که دید؟

۲- کاین گلستان خنده واری بیش نیست

۳- گویی از این جهان به جهان دگر شدم

۴- به کردار صدف بر گرد مروارید

۵- همی بر خروشید برسان کوس

این همه کلمه را باید فقط کنیم؟ فیلی زیاده!! اصلاً این همه کلمه کجای کتابه؟ دیکه داری فیلی کنده اش می کنی؟

اولاً این کلمات افتراع ذهن من نیست، ثانیاً مقدر نق می زنی! همه ی این کلمات در شعرها و نثرهای کتاب درسی می باشد

* تذکر: البته استثناء هم وجود داره.

کلمه چون (چو) می تواند جزو ادوات تشبیه باشد به شرط آن که اگر به جای آن از کلمه «مانند» استفاده کنیم جمله از لحاظ ساختار دچار مشکل نشود.

برای مقایسه:

الف) چون شبنم اوفتاده بدم پیش آفتاب (مانند شبنم اوفتاده بدم ...)

ب) بشنو از نی چون حکایت می کند (بشنو از نی مانند حکایت می کنند ...)

مثال اول الف) تشبیه می باشد اما مثال دوم ب) چون جزو ادوات تشبیه نیست.

* تذکر: سان (به سان - برسان) جزو ادوات تشبیه می باشد به شرط آن که معنای مانند بدهد و قبلشان حرف اضافه «به» یا «بر» باشد.

برای مقایسه:

الف) عشقت رسد به فریاد ار خود به سان حافظ (به سان = تشبیه)

ب) بگفت از دل شدی عاشق بدین سان (بدین سان تشبیه نیست)

و چند نمونه دیگر: برای مقایسه

الف) گویی از این جهان به جهان دگر شدم (گویی = بهمانند / تشبیه)

ب) چو خواهی که گویی نفس بر نفس (گویی تشبیه نیست چون فعل است)

برای مقایسه:

الف) صبحدم چون کله بندد آه دودآسای من (مانند دود = تشبیه)

ب) داستان از میوه‌های سر به گردون سای (تماس پیدا کننده با آسمان = تشبیه نیست)

بقر تشبیه حساسه، پس مواسم جمع باشه

ب) اگر ادات تشبیه وجود نداشت ابیات و جملات را بر حسب فعل یا مکث در ذهن خود جدا می‌کنیم (یعنی تکه‌تکه کردن شعر بر حسب

فعل یا مکث)

مثال

۱- که لیلی گرچه در چشم تو حوری است (که لیلی گرچه در چشم تو مانند حوری است)

۲- عشق دریایی کرانه ناپدید (عشق مانند دریایی کرانه ناپدید)

۳- گویند / روی سرخ تو سعدی که زرد کرد؟ اکسیر عشق بر مسم اوفتاد و زر شدم (مانند زر شدم = تشبیه)

پرا هر با دلت فواسته «مانند» گذاشتی؟

تو هر پای جمله فواستی «مانند» بزار بین معنی می‌ده؟ اصلاً بین جمله ففت و پور می‌شه؟

ج) اضافه تشبیهی:

از لحاظ علمی در اضافه تشبیهی دو کلمه‌ی اضافه شده به هم شباهت می‌شوند مثلاً وقتی می‌گوییم: سیل اشک (یعنی اشک مانند

سیل است.)

قبوله اما به نظرت با این حالت می‌شه تست زرد؟

نه، ولی راه حل دارم برات.

شرط اول اضافه تشبیهی آن است که ترکیب اضافی باشد (نه ترکیب وصفی)

برای مقایسه:

الف) آتش سوزان (آتش چگونه است؟ سوزان است = وصفی)

ب) آتش عشق (آتش چگونه است؟ عشق است = معنا نمی‌دهد = اضافی)

تذکرات اضافه‌ی تشبیهی:

* تذکر: غالباً اگر کلمه دوم ترکیب اضافی اعضای وجودی انسان یا شخصیتی باشد آن ترکیب، اضافه‌ی تشبیهی است.

مثال دیوار دل / آینه قلب / صحرای محبت

* تذکر: اگر بین کلمه‌ی اول ترکیب اضافی و فعل جمله تناسب باشد، آن ترکیب اضافه‌ی تشبیهی است.

مثال تا کی در آتش هجران تو سوزم

مگر ای سحاب رحمت تو بیاری آرنه دوزخ

آن‌گاه بدان لباسِ الفاظ زیبا بیوشانم

* تذکر: چندین ترکیب وجود دارد که در ادبیات نمادین می‌باشد یعنی همیشه اضافی تشبیهی است که عبارتند از:

لب لعل (لعل لب) / قد سرو / روی ماه (رخ ماه) / زلف سنبل / چشمِ نرگس / مشتِ قلب / کلاه شکوفه / رخ گل

یعنی استثنا هم داریم؟ (یه پیزی میگیا)

پرا داریم (ذاتاکم موصله هستی)

برای مقایسه:

۱. روی تو کجا و روی ماه کجا؟

۲. روی ماه تو را در آینه دیدم

در مثال اول منظور از ماه، ماه آسمان است و اضافه استعاره می‌باشد، اما در مثال دوم روی به ماه تشبیه شده است و اضافی تشبیهی است.

* تذکر: در هنگام بررسی تست‌ها مباحث تشبیه باید فشرده شود.

خلاصه تشبیه:

۱- دیدن ادات تشبیه: مثل / چون (چو) / همچون (همچو) / وار / وش / آسا / به کردار / ...

۲- تکه تکه کردن شعر یا جملات و بین‌شان مثل یا مانند قرار دادن

مثال آینه‌ی سکندر جام می‌است بنگر (آینه سکندر مانند جام می‌است)

۱- اضافی تشبیهی: چراغ هدایت / دریای غم

* تذکر: الف) خانه‌ی دل / باغ نگاه

ب) حصار بردباری مرا بشکنند

ج) لب لعل / قد سرو

میشه یه پیزی تو گلووم کبیر کرده که باید بگم موافقی؟

بله، در اضافی تشبیهی ما بین دو کلمه اضافه شده به هم اگر «مال» برای، از جنس» بگذاریم نباید معنا دهد.

مثال کمان رستم (کمانی که مال رستم است)

انگشتی طلا (انگشتی از جنس طلا)

مرور ارکان تشبیه:

(۱) مشبه (۲) مشبه به (۳) ادات تشبیه (۴) وجه شبه

منتهی اول ادات تشبیه را پیدا می‌کنیم و کلمه که بعد از ادات تشبیه می‌آید به آن «مشبه به» می‌گویند- بعد از پیدا کردن «ادات تشبیه و

مشبه به» بر اول این دو کلمه «چه کس یا چیزی» می‌گذاریم کلمه‌ای که در جواب این سؤال آشکار می‌شود به آن «مشبه» می‌گویند.

مثال چون شبنم اوفتاده بدم پیش آفتاب

ادات تشبیه / مشبه به ← چه کسی مانند شبنم اوفتاده؟ من (بدم) = مشبه

یعنی می‌گی همیشه اینوریه؟

نه

مثال کاین گلستان خنده واری بیش نیست

مشبّه به ادات تشبیه ← چه چیز مانند خنده است؟ گلستان (مشبّه)

یعنی اول مشبّه به بیاید بعد ادات تشبیه

یا اینکه «مشبّه» به شکل ضمیر یا شناسه دیده می‌شود (مثل م در فعل بُدم)

در پیدا کردن وجه شبه بعد از مرتب کردن مشبّه - ادات تشبیه و مشبّه به در ذهن خود کلمه یا عبارتی که در جواب سؤال از چه لحاظ یا از چه جهت آشکار می‌شود «وجه شبه» می‌گویند.

مثال تو به آفتاب مانی ز کمال حُسن طلعت (وجه شبه)

* تذکر: از ارکان تشبیه وجود «وجه شبه» و «ادات تشبیه» الزامی نیست.

مثال که لیلی در چشم تو حوری است (مانند حوری است)

مشبّه مشبّه به

(لیلی مانند حوری است) که وجه شبه و ادات تشبیه در آن وجود ندارد.

* تذکر: وجود مشبّه و مشبّه به الزامی است اما نمونه‌هایی وجود دارد که مشبّه محذوف است.

مثال به کردار صدف بر گرد مروارید ← چه چیز مانند صدف؟ مشبّه وجود ندارد.

نمونه‌هایی از تشبیه و ارکان تشبیه:

۱- گویند روی تو سعدی که زرد کرد؟

اکسیر عشق بر مسم اوفتاد و زر شدم

اضافه‌ی تشبیهی

مانند زر شدم

عشق به اکسیر تشبیه شده است؟ مانند زر شدم = وجه شبه و ادات تشبیه ندارد

مشبّه به مشبّه

مشبّه مشبّه به

طایر اندیشه افتاد در دام هوس

۲- مرغ دل تا دام زلف و دان خال تو دید

پنج بار اضافه‌ی تشبیهی وجود دارد و کلمه‌ی دوم همه ترکیبات به ترتیب (دل / زلف / خال / اندیشه / هوس) مربوط به انسان می‌باشد که کلمه دوم همه‌ی ترکیبات مشبّه می‌باشد و کلمه‌ی اول مشبّه می‌باشد.

۳- سرکش مشو که چون شمع از غیرت بسوزد دلبر که در کف او موم است سنگ خارا

مصرع اول: چون شمع = ادات، مشبّه به / ت = مشبّه / بسوزد = وجه شبه

مصرع دوم: دلبر که در کف او سنگ خارا مانند موم است ← وجه شبه و ادات تشبیه وجود ندارد.

مشبّه مشبّه به

۴- سروی است قامت تو، از ناز سرکشیده ماهی است عارض تو، از نور آفریده

مصرع اول: قامت تو مانند سروی است از ناز سرکشیده ← وجه شبه وجود نداشت

مشبه ادات تشبیه مشبهه وجه شبه

مصرع دوم: عارض تو مانند ماهی است از نور آفریده ← وجه شبه

مشبه ادات تشبیه مشبهه وجه شبه

زیرنویس تشبیه:

تشبیه مرجح (برتر) ← آن است که شاعر یا نویسنده کسی یا چیزی را به کس یا چیز دیگر تشبیه می‌کند بعد آن را بر دیگری برتری می‌دهد.

مثال چهره تو مانند ماه است اما ماه که زلف ندارد

یعنی تو از ماه هم زیباتری زیرا ماه زلف ندارد ولی تو علاوه بر چهره زیبا زلف هم داری که بر زیبایی تو افزوده است

مثال تویی سرسبزتر از هزار بار بهار (تو مانند بهار بلکه هزار بار سرسبزتر)

برای بررسی تشبیه مرجح باید بینیم مقایسه‌ای بین دو شخص یا دو چیز انجام شده است یا نه؟ یا اینکه چیزی از شخصی به عاریت (قرض) گرفته شده باشد.

مثلاً بگوییم: نور از تو گیرد ماه ← یعنی تو از ماه هم نورانی‌تری زیرا ماه نور خود را از تو قرض گرفته است.

*تذکر: تشبیه مرجح مربوط به رشته‌ی انسانی است اما هر زمان در بیت یا جمله‌ای بین دو شخص مقایسه‌ای انجام شود یا چیزی به عاریت گرفته شود می‌گوییم آرایه‌ی تشبیه وجود دارد.

*تذکر: یکی از حالات تشبیه آن بوده است که بتوانیم کلمه‌ی «مثل یا مانند» قرار بدهیم ولی اگر فعل منفی باشد نمی‌تواند تشبیه باشد.

مثال پروانه نیستم که یک شعله جان دهم

مانند پروانه نیستم = صحیح نیست مانند بگذاریم.

*تذکر: مقایسه کردن گاهی اوقات به شکل زیر انجام می‌شود.

مردم شهر به یک چینه چنان می‌نگرند که به یک شعله، به یک خواب لطیف

یعنی نگاه مردم به یک چینه مانند نگاه کردن به یک شعله و مانند نگاه کردن به خواب لطیف است.

تحصیل با ما

سوالات چهار گزینه‌ای طلایی

۱- در مصرع اول و دوم کدام گزینه، تشبیه وجود دارد؟

هر کجا در مجلسی شمعی‌ست، ما پروانه‌ایم	(۱) خویشتن سوزیم و جان بر سر نهاده شمع‌وار
هریک اندر بحر معنی گوهر یکدانه‌ایم	(۲) عیب توست آر چشم گوهر بین نداری ورنه ما
ما به فلاشی (می‌خواری) ورندی در جهان افسانه‌ایم	(۳) گرچه قومی را صلاح و نیکنامی ظاهر است
عاقلان را کی زیان دارد که ما دیوانه‌ایم؟	(۴) اهل دانش را در این گفتار با ما کار نیست

۲- در کدام گروه از ابیات آرایه‌ی «تشبیه» به کار رفته است؟

الف) چنان در قید (بند) مه‌رت پای‌بندم	که گویی آهوی سر در کمندم
ب) مرا هوشی نماند از عشق و گوشی	که پند هوشمندان کار بندم
پ) تو هم باز آمدی ناچار و ناکام	اگر باز آمدی بختِ بلندم
ت) زین سبب خلق جهانند مُریدِ سخنم	که ریاضت‌کشِ محرابِ دو ابروی توام

(۱) ب، ت (۲) ب، پ (۳) الف، ت (۴) الف، پ

۳- در کدام بیت، آرایه‌ی «تشبیه» به کار نرفته است؟

(۱) این زبان چون سنگ و هم آهن‌وش است	وآن چه بجهد از زبان چون آتش است
(۲) چون که تا اقصای هندستان رسید	در بیابان طوطی چندی بدید
(۳) حرف چَبُود (چه بُود؟) تا تو اندیشی از آن	حرف چَبُود خار دیوار رزان
(۴) نکته‌ای کان جَست ناگه از زبان	همچو تیری دان که جَست از آن کمان

۴- در کدام بیت، از «تشبیه» استفاده نشده است؟

(۱) زنی که گوهر تعلیم و تربیت نخرید	فروخت گوهر عمر عزیز را ارزان
(۲) ز بیش و کم زنِ دانا نکرد روی تُوْش	به حرف زشت نیالود نیک مرد دهان
(۳) چه خُله‌ایست گران‌تر ز حلیت دانش	چه دیبه‌ایست نکوتر ز دیبه‌ی عرفان
(۴) به روز حادثه اندر یمِ حوادث دهر	امید سعی و عمل‌هاست هم از این هم از آن

۵- در کدام بیت، آرایه‌ی ادبی «تشبیه» به کار نرفته است؟

(۱) خلق همه یکسره نهال خدایند	هیچ نه برکن تو زین نهال و نه بشکن
(۲) شمعِ خِرَدِ برفروز در دل و بشتاب	با دلِ روشن به سوی عالم روشن
(۳) گر نپسندی همی که خونت بریزد	خون دگر کس چرا کنی تو به گردن
(۴) معدنِ علم است دل، چرا بنشاندی	جور و جفا را در این مبارک معدن

۶- در کدام گزینه هر چهار پایه تشبیه ذکر شده است؟

- (۱) ایام گل چو عمر به رفتن شتاب کرد
 (۲) تو سرو جویباری، تو لاله‌ی بهاری
 (۳) چو دریای خون شد همه دشت و راغ
 (۴) که نیم کوهم ز صبر و حلم و داد
- ساقی به دور باده‌ی گلگون شتاب کن
 تو یار غمگساری، تو حور دلربایی
 جهان چو شب و تیغ‌ها چون چراغ
 کوه را چون زُبايد تندباد

۷- در همی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی آرایه‌ی «تشبیه» موجود است.

- (۱) مرا چون هاتف دل دید دمساز
 (۲) سخن، جان است و جان داروی جان است
 (۳) جمالش باد دایم عالم‌افروز
 (۴) تو مردم بین که چون بی رای و هوش‌اند
- برآورد از رواق همّت آواز
 مگر چون جان عزیز از بهر آن است
 شبش، مّواج باد و روز، نوروز
 که جانی را به نانی می‌فروشد

۸- در کدام عبارت، آرایه‌ی «تشبیه» وجود ندارد؟

- (۱) هوا همچون نگاه وحشتناک غارها حرکتی نداشت.
 (۲) شیبه‌ی چند اسب بی‌شکیب، سکوت دشت را در هم می‌شکست.
 (۳) سوسوی چند مشعل، پرده‌ی سیاه شب را می‌درید و پیش می‌رفت.
 (۴) او در یک شب ظلمانی، چون اختری روشن و پرفروغ از تاریکی‌ها و سیاهی‌ها می‌گریخت.

۹- در کدام گزینه همی ترکیبات «اضافه‌ی تشبیه‌ی» است؟

- (۱) گوشه‌ی کلاه - روی ماه - روی تعظیم - قُبّه‌ی عرش
 (۲) آبروی بندگان - جمال عشق - اوج بلاغت - تقصیر خویش
 (۳) دروگر زمان - عصاره تاک - شهد فایق - موسم ربیع
 (۴) بنات نبات - بحر مکاشفت - مهد زمین - تیر مژگان

۱۰- کدام مجموعه از ترکیب‌ها «اضافه‌ی تشبیه‌ی» است؟

- (۱) مزید نعمت - شرط انصاف - مرغ سحر - کلاه شکوفه
 (۲) جیب مراقبت - امید اجابت - دیوار اُمت - قصّه‌ی آتش
 (۳) پرده‌ی ناموس - کلاه شکوفه - سرور کاینات - درگاه خدا
 (۴) دریای معرفت - شب جهل - شکوفه‌ی اشک - آتش عشق

۱۱- در کدام گزینه یکی از ارکان «تشبیه» محذوف است؟

- (۱) او نگاهش مثل خنجر بود.
 (۲) چاه چونان ژرفی و پهناش، بی‌شرمیش ناباور
 (۳) قهوه‌خانه گرم و روشن بود، همچون شرم
 (۴) گرچه بیرون تیره و سرد، همچون ترس

۱۲- «مشبه» در کدام گزینه ذکر نشده است؟

- ۱) قهوه‌خانه گرم و روشن بود، همچون شرم
- ۲) چوب‌دستی منتشا مانند در دستش
- ۳) گرد بر گردش به کردار صدف بر گرد مروارید / پای تا سر گوش
- ۴) چاه چونان ژرفی و پهناش، بی‌شرمیش ناباور / و غم‌انگیز و شگفت‌آور

۱۳- آرایه‌ی «تشبیه» در کدام بیشتر است؟

- ۱) صد خار بلا از دل دیوانه‌ی ما خاست
 - ۲) ای سیل اشک، خاک وجودم به باد ده
 - ۳) سروی است قامت تو، از ناز سرکشیده
 - ۴) مرغ دل تا دام زلف و دانه‌ی خال تو دید
- هر روز که بی ساقی گل چهره نشستیم
تا بر دل کسی نشیند غبار من
ماهی است عارض تو، از نور آفریده
طایر اندیشه‌ام افتاد در دام هوس

۱۴- در کدام بیت، آرایه‌ی «تشبیه» مشهود نیست؟

- ۱) بر خوان سرگشاده‌ای آزادی از خدای
 - ۲) در شط حادثات برون آی از لباس
 - ۳) شمع خرد بفرز در دل و بشتاب
 - ۴) گوینده‌ی خلاف رضا در هوای نفس
- داد سر بریده به هر رگ صلا‌ی غیر
کاؤل برهنگی است که شرط شناوری است
با دل روشن به سوی عالم روشن
جوینده‌ی رضای خدا در رضای غیر

۱۵- در همه‌ی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی آرایه‌ی «تشبیه» به کار رفته است.

- ۱) امشب در این پهنه، مردانی بزرگ و دلیر شهید شده‌اند.
- ۲) زورق حیات در مردابی تاریک و بی‌خروش غرق شده است.
- ۳) ستارگان نیز مانند چراغ نیمه‌مرده‌ی شبانان، فجایع بشریت را می‌نگریستند.
- ۴) ماه چون مشعل آسمانی، هر شب از فراز اقیانوس می‌گذرد.

۱۶- در کدام گزینه، بعضی از پایه‌های تشبیه ذکر نشده است؟

- ۱) دلم در بی‌قراری چشمه‌ی سیماب می‌ماند
- ۲) در شجاعت، شیر ربانستی
- ۳) شبی چون شبه، روی شسته به فیر
- ۴) گفتا برو چو خاک تحمل کن ای فقیه

۱۷- در اشعار زیر، چند آرایه‌ی «تشبیه» به کار رفته است؟

«دست هر کودک ده‌ساله‌ی شهر، شاخه‌ی معرفتی / مردم شهر به یک چینه چنان می‌نگرند / که به یک شعله، به یک خواب لطیف / خاک، موسیقی احساس تو را می‌شنود / و صدای پر مرغان اساطیر می‌آید در باد»

- ۱) پنج ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

۱۸- در همه‌ی بیت‌ها به استثنای بیت آرایه‌ی «تشبیه» وجود دارد.

- ۱) او را خود التفات نبودی به صید من / من خویشتن اسیر کمند نظر شدم
- ۲) بیزارم از وفای تو، یک روز و یک زمان / مجموع اگر نشستم و خرسند اگر شدم
- ۳) ستارگان نیز مانند چراغ نیمه‌مرده‌ی شبانان، فجایع بشریت را می‌نگریستند.
- ۴) ماه چون مشعل آسمانی، هر شب از فراز اقیانوس می‌گذرد.

۱۹- در همه‌ی بیت‌ها به غیر از بیت آرایه‌ی «تشبیه» وجود دارد.

۱) وین بوم محنت از پی آن تا گُند خراب	بر دولت آشیان شما نیز بگذرد
۲) چون داد عادلان به جهان در بقا نکرد	بیداد ظالمان شما نیز بگذرد
۳) پیل فنا که شاه بقا ماتِ حُکمِ اوست	هم بر پیادگان شما نیز بگذرد
۴) آب اَجَل که هست گلوگیر خاص و عام	بر حَلق و بر دهان شما نیز بگذرد

۲۰- در کدام بیت آرایه‌ی «تشبیه» بیشتری به کار رفته است؟

۱) آتش عشقش ز غیرت بر دلم	تاختن آورد همچون شیر مست
۲) ز بهر دانه‌ی خالت همیشه مرغِ دلم	به دام زلف تو گر مبتلاست گو می‌باش
۳) خواهم ز پس پرده‌ی تقوا به در افتم	پندی به زبان همه کس چون خبر افتم
۴) آتشم تیز مکن ورنه دهانم بگشا	چند چون دیگ کنم ناله‌ی سرپوشیده

۲۱- در همه‌ی ابیات به جز بیت آرایه‌ی «تشبیه» به کار رفته است.

۱) اگر چه در بر کافورِ عارضت افعی	تو را چو لعلِ زمردنماست گو می‌باش
۲) اگر چه از من مسکین رقیب در خشم است	تو را نظر چو به عینِ رضاست گو می‌باش
۳) کاسه‌ی سر را تهی کن وانگهی با سر بگو	کای مبارک کاسه‌ی سر عشق را پیمانان باش
۴) به چین زلف چو شام تو مایل است دلم	شدن به جانب چین گر خطاست گو می‌باش

۲۲- در کدام بیت آرایه‌ی «تشبیه» بیشتر است؟

۱) روی من زردتر از فصل خزان در همه فصل	از هوای رُخ چون تازه بهارش باشد
۲) هرکه در بحر غمش راند چو من کشتی عمر	ز آن میان غایت مقصود کنارش باشد
۳) عالمی مست می لعلِ تو، وین نادره بین	چشم خود را که همه سال حُمارش باشد
۴) گنج حسن است رخ او نتوان داد ز دست	گرچه از غالیه صد حلقه‌ی مارش باشد

۲۳- در کدام بیت آرایه‌ی «تشبیه» یافت نمی‌شود؟

۱) سرو را در نظر آرند به یاد قد تو	گرد گلزار برآند که بوی تو کِشند
۲) هر کسی روی به سویی به امیددی دارد	آخرا لمر همه رخت به سوی تو کِشند
۳) روز ایشان بُود آن‌که به رویت نگرند	شب زمانی که در آن طُزه‌ی موی تو کِشند
۴) عارفان از چمن قدس چو بوی تو کِشند	خویش را بی‌خرد و مست به کوی تو کِشند

۲۴- در کدام گزینه، هر دو کلمه قافیه، وجه شبه محسوب می‌شود؟

- (۱) ای دفتر حسن تو را فهرست خط و خالها
 (۲) رخ گل را که عکس روی یار است
 (۳) روی تو چون نوبهار جلوه‌گری می‌کند
 (۴) روزی که در جام شفق مل کرد خورشید
- تفضیل‌ها پنهان شده در پرده‌ی اجمال‌ها
 هوا مَشاطه آب آینه‌دار است
 زلف تو چون روزگار پرده‌داری می‌کند
 بر خشک چوبِ نیزه‌ها گل کرد خورشید

۲۵- با توجه به بیت «این نان و آب چرخ، چو سیل است بی‌وفا / من ماهیم، نهنگم و عمانم آرزوست» کدام گزینه «مشبّه‌به» نیست؟

- (۱) سیل (۲) عمان (۳) ماهی (۴) نهنگ

۲۶- تعداد «تشبیه» در کدام گزینه بیشتر است؟

- (۱) من از دست کمانداران ابرو
 (۲) بهشت است این‌که من دیدم نه رُخسار
 (۳) لبان لعل چون خونِ کبوتر
 (۴) لب خندان شیرین منطوقش را
- نمی‌یازم گذر کردن به هر سو
 کمند است آن‌که وی دارد نه گیسو
 سوادِ زلف چون پر پرستو
 نشاید گفت جز ضحاک جادو

۲۷- در همهی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی آرایه‌ی «اضافه‌ی تشبیه‌ی» به کار رفته است.

- (۱) در اعماق دریاها و اوج آسمان تو را می‌جویند.
 (۲) غوّاص خرد، بازچه‌ی کوچک‌ترین موجش گردد.
 (۳) گهواره‌ی لرزان زمین، با کوه‌های گران‌سنگ، استوار گردید.
 (۴) هستی خود را در اقیانوس بی‌کران وجود محو خواهند کرد.

۲۸- «اضافه‌ی تشبیه‌ی» در بیت «نبود از تو گریزی چنین که بار غم دل / از دست شیکوه گرفتم به دوش ناله کشیدم» کدام است؟

- (۱) غم دل (۲) دوش ناله (۳) دست شیکوه (۴) بار غم

۱. گزینه «۱»	۶. گزینه «۱»	۱۱. گزینه «۱»	۱۶. گزینه «۲»	۲۱. گزینه «۲»	۲۶. گزینه «۳»
۲. گزینه «۳»	۷. گزینه «۱»	۱۲. گزینه «۳»	۱۷. گزینه «۴»	۲۲. گزینه «۲»	۲۷. گزینه «۱»
۳. گزینه «۲»	۸. گزینه «۲»	۱۳. گزینه «۴»	۱۸. گزینه «۲»	۲۳. گزینه «۲»	۲۸. گزینه «۴»
۴. گزینه «۲»	۹. گزینه «۴»	۱۴. گزینه «۴»	۱۹. گزینه «۲»	۲۴. گزینه «۳»	
۵. گزینه «۳»	۱۰. گزینه «۴»	۱۵. گزینه «۱»	۲۰. گزینه «۲»	۲۵. گزینه «۲»	